

П Р И Р А Ч Н И К

за локални туристички знаци базирани
на Европските стандарди

јуни, 2009 г.

СОДРЖИНА:

I. ВОВЕД	3
II. СТАНДАРДИ ЗА ПОСТАВУВАЊЕ НА ЛОКАЛНИТЕ ТУРИСТИЧКИ ЗНАЦИ	5
III. ЕВРОПСКО ЗАКОНОДАВСТВО	6
IV. ЗАКОНОДАВСТВО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	6
V. ПРЕДЛОГ ЗА ТУРИСТИЧКИ ЗНАЦИ	8
1. ТУРИСТИЧКИ ЗНАЦИ ЗА ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА КУЛТУРНИ, ИСТОРИСКИ, ПРИРОДНИ И ТУРИСТИЧКИ ЗНАМЕНИТОСТ И.....	11
2. ТУРИСТИЧКИ ЗНАЦИ ЗА УПАТУВАЊЕ КОН КУЛТУРНИТЕ, ИСТОРИСКИТЕ ПРИРОДНИТЕ И ТУРИСТИЧКИТЕ ЗНАМЕНИТОСТИ.....	12
2.1. Туристички патоказни знаци	12
2.2. Туристички патоказни табли и патоказни панона за објекти за сместување (хотели, апартмани, пансиони, кампови и др.)	13
3. ЗНАЦИ ЗА ДАВАЊЕ ТУРИСТИЧКИ И ДРУГИ ИНФОРМАЦИИ	14
4. ОСТАНАТА СИГНАЛИЗАЦИЈА	15
4.1. Знаци за изразување на добредојде	15
4.2. Известувачки патокази и известувачки табли за други објекти и содржини во населеното место	15
VI. ПОСТАВУВАЊЕ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ЗНАЦИ И ОСТАНАТА СИГНАЛИЗАЦИЈА	17
1. ОПШТО ЗА ПОСТАВУВАЊЕ НА ТУРИСТИЧКАТА И ОСТАНАТА СИГНАЛИЗАЦИЈА	17
2. ПОСТАВУВАЊЕ НА ТУРИСТИЧКИ ЗНАЦИ И ЗНАЦИ ЗА СИГНАЛИЗАЦИЈА	19
3. ПОСТАПКА ЗА ПОСТАВУВАЊЕ НА ТУРИСТИЧКИ ЗНАЦИ	20
VII. ЗАКЛУЧОК	21

I. ВОВЕД

Прирачникот за Локални туристички знаци базирани на ЕУ стандарди се наметнува како потреба од примената на новата легислатива во локалната самоуправа, која во многу области од секојдневното живеење е усогласена со Конвенциите на Европската заедница, ЕУ стандардите и добрите практики на одделни членки на Европската Заедница. Имено Европската Повелба за Локална Самоуправа од 1985 која стапи во сила 01.09.1988 во општи рамки е детерминирана и во нормите и актите кои ја сочинуваат материјата на локалната самоуправа во Република Македонија. ЕУ стандардите и добрите практики на одделните нејзини членки за туристичките знаци и другите слични на локално ниво кои долгорочно се изградени, се патоказ за нашите локални власти како треба да постапат како носители на јавни функции.

Во публикацијата на OECD, PUMA (Publik Menagment Service) 1997 на тема „Администрацијата како услуга, јавноста како корисник,, се предложени четири компоненти на доставување на услугата кои треба да ги содржи доставувачот на секоја услуга и сметаме дека и ние во овој прирачник за туристички знаци сме обврзани како преформулирани за ова намена да ги примениме:

Транспарентноста - т.е., сервисот на граѓаните општината и корисниците на услугите на транспарентен начин да ги регулираат односите кои настануваат во врска со поставувањето на туристичките знаци;

Учество на корисникот, корисникот да дава придонес, да се согласи со нормативот за потребата, да го уважи и примени нормативот за поставување на туристичкиот знак;

Задоволување на барањата на корисникот- согласно потребата сите барања на корисниците за туристички знаци да бидат задоволени; и

Достапност- туристичките знаци по начин на поставување, форма и содржина да бидат лесно пристапни за сите граѓани.

Овие компоненти се имплементирани во законодавствата на членките на ЕУ и како стандарди се адекватни за примена и во наши услови. Прирачникот ќе придонесе единиците на локалната самоуправа да изградат методи, техники и пристапи за приоѓање и решавање на проблематиката со туристичките знаци на нивните територии без разлика на нивните посебности што ги имаат во однос на оваа материја.

Националното законодавство на Р. Македонија, концептот и делокругот за локалната самоуправа односно член 2 и 3 од Европската повелба за локална самоуправа го има сублимирано во најновиот Закон за локалната самоуправа, односно во членовите 22 став 1 точка 1-13, член 36 став 1 т 1-15, член 50 став 1 т. 1-16 (Службен Весник на Р.М. бр. 5/02) како надлежности и делокруг на нејзините органи.

Во член 22 т. 4 се наведени многу комунални дејности кои се слични на поставувањето на туристичките знаци како „изградбата и одржувањето на сообраќајната сигнализација,,, „изградбата и одржувањето на јавниот простор,, и во тој склоп неопходно ќе биде и регулирањето на локалните туристички знаци.

Претходно споменатите законски ингеренции опфаќат дејности кои се од непосреден интерес за самите граѓани и кои се опфатени со главните надлежности: како урбанистичко планирање, уредување на просторот, уредување на градежното земјиште, локален економски развој, комунални дејности и т.н. Иако Законот за локалната самоуправа не ја регулира туристичката дејност која како материја е регулирана со Законот за туристичка дејност („Сл. Весник на РМ,, бр.62/2004) се

подразбира дека преку главните гореспоменати надлежности на локалната самоуправа (урбанистички план, уредено градежно земјиште, ЛЕАП на општината, ќе се спроведува туристичката дејност во делот на туристичките знаци кои се од непосредно значење како за вршење на самата туристичка дејност така и за другите субјекти кои учествуваат во креирањето на комуналната политика. Членовите од Законот за туристичка дејност: членот 55 став 1 алинеја 2 „Градоначалникот на општината води евиденција на работното време и членот 61 став 1 истата обврска на овластениот инспектор на општината „ако вршителот не го пријави работното време или член 66 став 1, точка 1 „ на влезот на деловниот простор не ја истакне фирмата,, упатуваат на заклучокот дека локалната самоуправа има обврска да изготвува планови за примена на стандарди кои согласно ЕУ стандардите ќе бидат корисни како за локалната власт така и за сите интересенти за туристичката дејност.

Согласно горенаведеното се пристапи кон изготвување на овој прирачник со намера дека ќе ја олесни работата на органите на локалната власт да пристапат кон регулирање на ова материја која до ден денеска не е регулирана.

Материјалот опфатен во овој Прирачник, може да биде солидна база за изготвување на Правилник за регулирање на материјата која се однесува на поставување на туристички знаци.

II. СТАНДАРДИ ЗА ПОСТАВУВАЊЕ НА ЛОКАЛНИТЕ ТУРИСТИЧКИ ЗНАЦИ

Стандардите при изработка на локални туристички знаци треба да ги содржат принципите на точност, достапност и соодветност. Општините при регулирање на ова материја согласно важечките законски прописи ќе ги реализираат овие принципи во согласност со праксата која е остварена во земјите членки на Европската Унија. Начинот на кој е регулирана ова материја во одделни членки на ЕУ треба да се прифати како проверен стандард кој е докажан со нивото на ефикасност и ефективност.

Во наши услови ќе ги наведеме 6 стандарди кои треба да се уважуваат при поставувањето на локалните туристички знаци:

1. Стандардите за поставување на туристичките знаци во општините ќе бидат утврдени согласно потребите на секоја општина заради претставување на своите туристички богатства.
2. Формата, димензијата, големината на буквите, бојата и другите карактеристики на локалниот туристичкиот знак да бидат усогласени со европските стандарди и домашното законодавство.
3. Општините во годишните планови за локалните туристички знаци ги утврдуваат: бројот, видовите и категориите на туристичките знаци на територијата на локалната самоуправа.
4. Општините со посебен акт ќе ги утврдат критериумите за изработка на туристички знак за секоја туристичка дејност во општината.
5. За секоја категорија на локални туристички знаци постои регистар на туристички знаци со реден број кои во печатен дел стои во архивот на локалната самоуправа, а во визуелен изглед се објавува во веб страницата на општината.
6. Формата и содржината на локалните туристички знаци во општините каде се употребува друг јазик освен Македонскиот по големина може да е поразлична со цел да го опфаќа и јазикот кои се употребува во таа локална самоуправа, но да не биде во спротивност со стандардите за изработка на локални туристички знаци кои се во функција во земјите членки на ЕУ и другите знаци во Р.М. кои се регулирани со постоечките прописи.

Критериумите како стандарди за изработка на локалните туристички знаци можат да се надополнат и со други методи и начини на изработка во зависност од посебностите на одделните туристички дејности, кои се карактеристични само за одделни туристички дејности застапени само во мал дел на општините или само во некоја од општините. При ова исто така треба да се користи праксата на локалните самоуправи на одделните членки на ЕУ кои со успех се докажале во ова гранка.

III. ЕВРОПСКО ЗАКОНОДАВСТВО

Од истражувањето кое го спроведе работната група за изработка на Прирачникот може да се констатира дека ЕУ нема стандардни унифицирани правила, кои би важеле за сите земји во поглед на туристичките знаци. Секоја земја членка на ЕУ е одговорна оваа сфера да ја покрива со сопствено законодавство. Основа за решавањето на барањата од оваа област, може да претставува Виенската конвенција за патни знаци и сигнали донесена уште во 1968 година.

Меѓутоа, од истражувањето кое можеше да се спроведе, конкретни и прецизно регулирани правила од областа на туристичките знаци не беа пронајдени, што сепак не значи дека можеби не се уредени во одредени прописи кои можеби ќе бидат пронајдени во иднина.

IV. ЗАКОНОДАВСТВО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Во Република Македонија не постои посебен Закон или друг пропис кој би ги регулирал туристичките знаци. Останува туристичките знаци да се препознаваат во рамките на прописите кои ги регулираат сообраќајните знаци, како и знаците (таблите) со кои се означуваат имињата на улиците плоштадите и другите инфраструктурни објекти. Исто така, може да се користат знаците и симболите за културното наследство определено со меѓународни договори.

Правилникот за сообраќајните знаци, опрема и сигнализација на патот („Сл. Весник на РМ,, бр. 56/2008) ги пропишува видот, значењето, обликот, бојата, димензиите на сообраќајните знаци, опрема и сигнализација што се поставуваат на јавните патишта.

Површината на туристичките знаци и останатата сигнализација се со постојана содржина. Знаците се изработуваат од материјали со рефлектирачки својства.

Од аспект на туристички знаци може да се користат сообраќајните знаци за известување. Основната боја на знаците за известување е жолта со симболи и написи во црна боја, сина со симболи и написи во бела и црна боја како и зелена со симболи и написи во бела боја.

Знаците за известување имаат облик на квадрат, правоаголник или круг. Знаците за известување се користат и за означување туристички места и туристички објекти. Големината на знаците за известување зависи од видот на патот кој води до назначеното одредиште.

Знаците за известување се поставуваат така што на учесниците во сообраќајот им се даваат претходни известувања, известувања за престојувања, известувања за свртувања, известување за насоката за движење, како и за означување на објектите, теренот, улицата или деловите од патот на кои се однесуваат.

Ако објектот или теренот на кој се однесува знакот за известување, не се наоѓа на патот на кој знакот е поставен, потребното известување може да биде поставено на дополнителна табла или на самиот знак, така што на учесниците во сообраќајот им се овозможува лесно и брзо пронаоѓање на објектот, односно теренот на кој знакот се однесува.

Во Правилникот за материјалот, бојата, формата и димензијата на таблата со името на улица, плоштад, мост и на друг инфраструктурен објект..... („Сл. Весник на РМ., бр.66/2008), се пропишува материјалот, бојата, формата и димензијата на таблата со името на улица, плоштад, мост и на друг инфраструктурен објект, табличките со нумерираните броеви на објектите како и големината и бојата на буквите и броевите на таблите и табличките на објектите.

Во наведениот Правилник е определен материјалот за изработка на таблите. Бојата на таблата и табличките зависи првенствено од видот на објектот што се означува. Формата и димензиите на таблата и табличките зависат првенствено од видот на објектот што се означува и од големината на испишаниот текст. Текстот на таблите се испишува на македонски јазик и кирилско писмо, а во општината во која најмалку 20% од граѓаните користат друг службен јазик различен од македонскиот јазик, покрај на македонски јазик и неговото кирилско писмо се испишува и на јазикот и писмото што го користат најмалку 20 % од граѓаните.

Во функција на заштита на културното наследство се употребуваат знаци за културно наследство определени со меѓународен договор. Тоа е регулирано во Правилникот за употреба на знаци за културното наследство определени со меѓународен договор („Сл. Весник на РМ., бр.25/2005. Такви меѓународни знаци се:

1. Знакот за распознавање утврден со член 16 став 1 од Конвенцијата за заштита на културните добра во случај на вооружен судир.(Хашка конвенција од 1954 година)

2. Знакот за светското наследство определен од Меѓувладиниот комитет за заштита на светското културно и природно наследство при Организацијата на Обединетите нации за образование, наука и култура, како официјален знак на Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство.

Начинот на поставување, облиците, материјалот од кој се изработени се предвидени во наведениот Правилник.

Имајќи го претходното во предвид, сепак, оправдано се наметнува потребата од дефинирање и определување на посебни туристички знаци кои многу ќе им помогнат на единиците на локалната самоуправа во креирањето на својот развој посебно во областа на туризмот.

V. ПРЕДЛОГ ЗА ТУРИСТИЧКИ ЗНАЦИ

Општините во рамките на закон во согласност со начелото на супсидијарност имаат право на своето подрачје да ги вршат работите од јавен интерес од локално значаење што не се исклучени од нивната надлежност или не се во надлежност на органите на државната власт.

За вршење на своите надлежности општините предвидуваат потребни извори на финансирање.

Во рамките на изворите на финансирање, туристичката дејност, културата и творештвото имаат големо значење за локалниот економски развој на општините.

Знаци за информирање за постоење на објекти од туристичката дејност и културата е неопходно потребно да бидат поставени на соодветни места со соодветна големина и во рамките на европските стандарди.

Во Република Македонија не постои посебен пропис со кој се утврдени туристички знаци, па оттаму постои разноликост во нивното поставување од страна на ЕЛС.

Работната група се обиде да направи обид да предложи некое решение кое понатаму би требало да послужи како основа за комплетно законско или подзаконски уредување на оваа материја.

Во овој Прирачник, ќе биде разработен предлог за обликот, материјалот, бојата, формата и димензиите на таблите кои ќе ги означуваат туристичките објекти, локации и др.

Материјалот од кој ќе бидат изработени туристичките знаци треба да биде во согласност со стандардите утврдени во Република Македонија.

Туристичките знаци треба да бидат обложени со ретрорефлектирачка фолија со рефлектирачки својства.

Туристичките знаци треба да бидат наменети за известување на учесниците во сообраќајот за културните, историските, природните и туристичките знаменитости и останати објекти и содржини во населбите.

Туристичките знаци на патиштата ги сочинуваат:

1. Знаци за известување за културните, историските, природните и туристичките знаменитости;
2. Знаци за упатување кон културните, историските, природните и туристичките знаменитости;
3. Знаци за давање на туристички и други информации

Останата сигнализација во смисла на овој Прирачник ја сочинуваат:

1. Знаци за израз на добредојде;
2. Знаци за известување за упатување кон деловно - трговски објекти и центри, важни објекти и содржини во населбите и за останатите јавни простори (изложби, саеми) кои поради својата намера привлекуваат поголем број на луѓе.

На знаците за туристичка сигнализација може да се наоѓаат имиња на туристички места и симболи на поедини туристички објекти, односно имиња и симболи заедно.

На знаците на останатата сигнализација може да се наоѓаат имиња и симболи на местата на кои упатуваат знаците.

На туристичката и останатата сигнализација натписите се испишуваат на кирилско и латинско писмо во облик на мали букви.

Двојазичните имиња да бидат напишани на начин да е прво името на македонски јазик, а потоа на јазикот на етничките заедници.

Имињата може да се пишуваат и на странски јазици.

Знаците за туристичка сигнализација на автопатиштата и магистралните патишта мораат да имаат ретрорефлексија класа 2, а на останатите патишта класа 1.

Кога туристичките знаци се поставуваат заедно со други сообраќајни знаци мораат да бидат со исти ретрорефлектирачки својства.

Туристичките знаци се поставуваат од десната страна на патот покрај коловозот во насока на движењето на возилата.

Туристичките знаци се поставуваат на начин на кој не го попречуваат движењето на возилата и пешаците.

Туристичките знаци и сигнализација не може да се поставуваат помеѓу сообраќајните знаци пропишани со Правилникот за сообраќајните знаци, со нив да се комбинираат или да се поставуваат на исто место.

По исклучок, туристичките знаци кои се однесуваат на туристичка важна знаменитост кон која сообраќајот е густ или ако патната врска која води до тоа место од главниот пат е тешко воочлива, се поставуваат заедно со сообраќајниот знак за известување на следниот начин:

- Како вметнато кафено поле, или

- Како посебен знак на ист столб со сообраќајниот знак „патоказ,,.

Културните, природните, историските и туристичките знаменитости, областите и објектите на кои се предупредува и во кои се води сообраќај со туристичка и друга сигнализација за известување, може покрај другите да ги исполнуваат и следните услови:

1. Знаменитоста, областа или објектот да бидат од општ интерес и по правило истите да можат да бидат посетени во текот на целата година;

2. Пристапот до знаменитоста, областа или објектот да биде сигурен и лесно достапен до широк круг на учесници во сообраќајот на кои е наменет;

3. Знаменитоста, областа или објектот да има доволно паркинг места, изградени санитарни јазли и организиран дочек на гости.

Туристичката и останатата сигнализација се поставува врз основа на дозвола односно мислење од надлежен субјект, според пропишана постапка.

Ако знаците не се вклучени во сообраќајниот проект на патот, истите ќе се поставуваат и одржуваат на товар на барателот.

Графичките прикази на туристичката и останатата сигнализација се слични и се од известувачки карактер.

1. ТУРИСТИЧКИ ЗНАЦИ ЗА ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА КУЛТУРНИ, ИСТОРИСКИ, ПРИРОДНИ И ТУРИСТИЧКИ ЗНАМЕНОСТИ

Туристички знаци за известување за културни, историски, природни и туристички знаменитости се:

- Знак „табла за известување за **културни** знаменитости или објект,, со натписот, симболот или ликовниот приказ означува насока и оддалеченост до културната знаменитост или објект.

- Знак „табла за известување за **историска** знаменитост или објект,, со натписот, симболот или ликовниот приказ означува име, вид, насока и оддалеченост до историската знаменитост или објект.

- Знак „табла за известување за област на **природна** знаменитост,, со натписот, симболот или ликовниот приказ означува име, вид, насока на одвојување и оддалеченост до местото од кое се одвојува пат кој води до знаменитоста на која се однесува знакот.

- Знак „табла за известување за **туристичка** знаменитост или објект,, со натписот, симболот или ликовниот приказ означува име, вид, насока и оддалеченост до туристичката знаменитост или објект.

- Знак „ознака за туристички пат,, означува место на патот од кој патот или негов дел е прогласен како туристички пат (панорамски, планински, вински, крајбрежен).

Туристичките знаци за известување имаат облик на правоаголник или квадрат.

Туристичките знаци за известување содржат име, симбол или ликовен приказ на туристичкото место (одредиште) и оддалеченост во километри до одредена знаменитост, објект или место од кое се тргнува кон таа знаменитост.

Покрај тоа на знакот може да се најдат и некои детални објаснувања врзани за туристичкото место.

Основната боја на туристичките знаци за известување да биде кафеава, а рабовите со бела боја.

Вметнатите полиња и натписи на туристичките знаци за известување да бидат во бела боја, а симболите по правило со црна боја.

Големината на туристичките знаци за известување, во зависност од видот на патот да биде:

- На автопатиштата до 10 м²;
- На магистралните патишта до 6 м²;
- На останатите патишта до 4 м².

Големината на симболот и графичкиот приказ на туристичките знаци за известување да биде препознатлива и сразмерна со големината на туристичкиот знак.

2. ТУРИСТИЧКИ ЗНАЦИ ЗА УПАТУВАЊЕ КОН КУЛТУРНИТЕ, ИСТОРИСКИТЕ ПРИРОДНИТЕ И ТУРИСТИЧКИТЕ ЗНАМЕНИТОСТИ

2.1. Туристички патоказни знаци

Туристички патоказни знаци се знаци кои означуваат правец - насока на движење кон културни, историски и други туристички знаменитости и објекти.

Туристички патоказни знаци се:

- Знакот „патоказна табла за насочување кон **културни знаменитости** или објекти,, означува насока односно правец по кој се оди до одредената знаменитост или објект;

- Знакот „патоказна табла за насочување кон **историските** знаменитости или објекти (објектите од *историско значење*),,, означува насока односно правец по кој се оди до одредената знаменитост или објект

- Знакот „патоказна табла за насочување кон **природните** знаменитости или објекти ,, означува насока односно правец по кој се оди до одредената знаменитост или објект.

- Знакот „патоказна табла за насочување кон **туристички** објекти во населено место,, означува вид , назив и насока на движење до одредениот објект.

- Знакот „патоказна табла за насочување кон јавен објект или простор до кој се доаѓа по јавен пат,,.

- Знакот „патоказна табла за насочување кон авто - камп,,.

Туристичките патоказни знаци имаат облик на правоаголник на кој има стрелка и едно поле во кое се наоѓа симболот, т.е еден или два натписа, односно натпис и оддалеченост.

Положбата на стрелката и на симболот на патоказниот знак се:

- од лева страна кога се однесуваат на правец „право,, и „лево,,.

- од десна страна кога се однесуваат на правец „десно,,.

Туристичките патоказни знаци имаат подлога од кафеава боја.

Вметнатите полиња, натписите и стрелките се од бела боја, а симболите се по правило од црна боја.

Големината на туристичкиот патоказен знак по правило треба да биде 30 x100 см и 30 x 160см.

Должината на туристичкиот патоказен знак се одредува спрема должината на натписот на знакот.

Во случај ако се поставува на ист столб со сообраќаен знак „патоказ,, има должина според патоказот.

Големината на буквите по правило да изнесува 14 см.

Белото поле на симболот да биде квадрат со големина 20 x 20 см.

2.2. Туристички патоказни табли и патоказни паноа за објекти за сместување (хотели, апартмани, пансиони, кампови и др.)

Туристички патоказни табли и патоказни паноа за објекти за сместување означуваат приоди на поединечни хотели, мотели и пансиони, во урбаните зони и туристичките населби (места).

Туристичките патоказни табли и патоказни паноа за објекти за сместување треба да ги сочинуваат следните знаци:

- знакот „патоказна табла за објекти за сместување,, означува поединечен хотел, мотел или пансион до кој води патот на кој патоказниот знак упатува;
- Знакот „патоказно пано за објекти за сместување,, означува правец кон кој се наоѓаат хотели, мотели и пансиони кои се наведени на паното.

Туристичката патоказна табла за сместувачките објекти и пансиони има облик на правоаголник.

Висината на буквите по правило е 14 см

Големината на страницата на патоказната табла по правило е со димензии 30 x100 см.

Кај туристичките патоказни табли со повеќе патокази, должината се одредува по најдолгиот натпис, т.е. најдолгото име на хотелот.

Знакот „патоказно пано за сместувачки објекти,, е во квадратен или правоаголен облик со максимална големина од 8 м².

Основната боја на патоказните табли и паноа да биде бела, натписот и стрелките да бидат во црна боја, а рабовите и останатите линии кафеави.

На горниот дел од туристичката патоказна табла со единечен патоказ со големи букви се испишува видот на сместувачкиот објект.

Под овој натпис се пишуваат имињата со ознака на категоријата на хотелите, апартманите или пансионите групирани по насоките, прво „лево,, а потоа „десно,,.

Полето во кое е сместен натписот да биде за половина поголемо од полињата за патоказите кои се наоѓаат под него.

Положбата на стрелката која ја означува насоката на движење на патоказот и патоказната табла да одговара на положбата на патот на теренот.

Кога на влезот во градот или населеното место се поставува патоказна табла за хотели на истата треба да се испишани имињата на сите хотели во градот или населеното место.

3. ЗНАЦИ ЗА ДАВАЊЕ ТУРИСТИЧКИ И ДРУГИ ИНФОРМАЦИИ

Со правилникот за сообраќајни знаци, опрема и сигнализација на патот се утврдени следните знаци за давање туристички информации:

- знакот „известување или информација,,
- знакот „хотел или мотел,,
- знакот „пристаниште,,
- знакот „ресторан,,
- знакот „простор определен за излетници,,
- знакот „простор за кампување со шатори,,
- знакот „простор за кампување со приколки,,
- знакот „простор за кампување со шатори и приколки,,
- знакот „планинарски дом,,

Знаци за давање на туристички информации се следните;

- знакот „туристичка информација за определена понуда,, упатува на местата на кои може да се добие определена туристичка понуда;
- знакот „туристичко информативна табла,, се поставува на одморалишта и на други простори покрај патот кои се наменети за одмор, а на учесниците во сообраќајот им даваат детални информации поврзани со туризмот во населеното место, подрачјето или регионот во кои се наоѓаат.

Знакот „туристичка информација за определена понуди,, е со правоаголен или квадратен облик со големина од 6 м².

Подлогата на знакот е кафеава, а на вметнатите бели полиња се пишуваат симболите и буквите со црна боја.

Додатната табла е бела со црни букви.

Знакот „туристичка информативна табла,, е со правоаголен облик, со големина до 10 м².

Со овој знак по правило се поставува и знакот „туристичка информација,,
Туристичката информативната табла има основна подлога од кафеава боја.

4. ОСТАНАТА СИГНАЛИЗАЦИЈА

4.1. Знаци за изразување на добредојде

Туристички знаци кои изразуваат добредојде на влезот во државата, градот или општината се:

- Знакот „добредојдовте во Република Македонија,, на учесниците во патниот сообраќај, им изразува добредојде непосредно по влезот на територијата на Република Македонија.

- Знакот “довидување”, на учесниците во патниот сообраќај непосредно пред излезот од територијата на Р.М. изразува поздрав со зборот “довидување”.

- Знакот „добредојдовте во градот,, на учесниците во патниот сообраќај им изразува добредојде на подрачјето на Градот.

- Знакот „добредојдовте во Општината,, на учесниците во патниот сообраќај им изразува добредојде на подрачјето на Општината.

Знаците за израз на добредојде се во правоаголен или квадратен облик.

Најголемата дозволена големина на знакот за добредојде да биде:

- Знакот “добредојдовте во Република Македонија”, и знакот „довидување,, на автопатите да биде до 12 м², а на останатите патишта 6 м².

- Знакот “добредојдовте во градот” до 4 м².

- Знакот “добредојдовте во општината” до 4 м².

Знаците кои изразуваат добредојде имаат бела подлога со кафеави рабови, додека натписите, симболите и сликите кои се прикажуваат се повеќебојни.

4.2. Известувачки патокази и известувачки табли за други објекти и содржини во населеното место

Известувачки патокази и известувачки табли се знаци кои упатуваат кон деловно - трговски центри и зони, важни објекти и содржина во населеното место (музеј, театар, железничка станица, гаража, болница, прва помош, аптека и др.) како и за известувањата за одржување на изложби, саеми и др.

Известувачки патокази и известувачки табли се:

- Знакот “известувачки патоказ”, упатува на деловно - трговски центар или објект во населеното место.

- Знакот “известувачка табла” известува за деловно-трговските центри и содржини во населеното место или за одржување на изложби и саеми.

Известувачките патокази се во правоаголна форма со димензии 30 x 100 см и 30 x 160см.

Известувачките табли се во правоаголна форма со големина до 6m^2 . Подлогата да биде во црна боја со жолти букви и рабови.

На известувачките знаци освен називот може да има и симбол на објектот или содржина која се означува.

Известувачката табла содржи назив, симбол и сликовит приказ (план) на објектот.

VI. ПОСТАВУВАЊЕ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ЗНАЦИ И ОСТАНАТА СИГНАЛИЗАЦИЈА

1. ОПШТО ЗА ПОСТАВУВАЊЕ НА ТУРИСТИЧКАТА И ОСТАНАТАТА СИГНАЛИЗАЦИЈА

Местото на поставување, висината и положбата на туристичките знаци и на останатата сигнализација да бидат такви:

- да не ги закриваат поставените сообраќајни знаци
- да не го одвраќаат вниманието на возачите од поставените сообраќајни знаци
- да не го загрозуваат движењето на пешаците
- да не се скриени од пешаците и паркираните возила

Туристичките знаци се поставуваат во близина на туристичките знаменитости на кои се однесуваат, на последната раскрсница на јавниот пат со пристапниот пат кој води до назначеното одредиште.

За културните, природните, историските и туристичките знаменитости кои се од посебно значење, знаците можат да се поставуваат почнувајќи од најблиската важна раскрсница на автопат или магистрален пат.

Пред раскрсницата од која се одвојува патот кој води кон туристичката знаменитост се поставува една туристичка известувачка табла.

Туристичката известувачка табла се поставува:

- На автопатите 500м до 1500м пред првиот најавен знак кој се однесува на раскрсницата.

Под туристичката известувачка табла може да се поставува дополнителна табла со натпис на називот за излез и оддалеченост во км.

На јавните патишта надвор од населените места по правило во оддалеченост најмалку 250м од првиот сообраќаен знак кој известува за правецот на движење на раскрсницата.

На другите патишта надвор од населените места, по правило на оддалеченост најмалку 150м пред првиот сообраќаен знак, кој известува за правецот на движењето на раскрсница, на патиштата внатре во населено место, по правило се на оддалеченост од 100 м пред раскрсницата во зависност од состојбите во самото населено место.

Туристичката знаменитост на која се однесува известувачката табла по правило е оддалечена до 30 км од местото каде што се одвојува патот кој води до неа. Ако за ист јазол просторно се поврзани повеќе знаменитости од ист ранг на туристичката известувачка табла можат да се назначат сите тие знаменитости.

Туристичкиот знак за патоказ по правило се поставува на пат каде што предупредува на туристички важна знаменитост кога сообраќајот кон одредиштето е значаен или кога патот кој води до одредиштето од главниот пат е тешко воочлив.

Туристичките знаци за упатување кон културните, историските, природните и туристичките знаменитости како и јавните објекти во внатрешноста на подрачјето на знаменитоста во населените места можат да се поставуваат најмалку 30м пред

сообраќајниот знак за известување кој го покажува правецот на движењето на раскрсницата.

На стопанските објекти и установи (забавен парк и др.), може да се предупреди со патоказен знак само тогаш кога содржината има и културно значење и претежно е прилагодена на туризмот и привлекува одреден туристички промет.

Патоказите за хотелите, мотелите и пансионите се поставуваат на местата каде што постојат потешкотии во изборот на насоката на движењето спрема истите.

Доколку во населеното место постојат повеќе хотели и мотели означувањето се изведува на начин да на таблата се наоѓаат сите хотели. Така големиот број на различните хотели се означува со поединечни патокази за секој хотел.

Поединечните патокази за хотели, меѓусебно се раздвојуваат со помош на линија или со помош на слободен меѓупростор.

Туристичките знаци кои даваат туристички и други информации се поставуваат на површини кои не се наменети за сообраќај, а да притоа не го попречуваат движењето на пешаците.

Известувачките патокази и известувачките табли може да се поставуваат на патиштата во населени места, по правило на оддалеченост најмалку 100 м пред раскрсницата.

2. ПОСТАВУВАЊЕ НА ТУРИСТИЧКИ ЗНАЦИ И ЗНАЦИ ЗА СИГНАЛИЗАЦИЈА

На автопатиштата може да се поставуваат само туристички знаци за известување и знаци кои изразуваат добредојде во државата.

На автопатиштата може да се поставуваат туристички знаци за известување кои се однесуваат на:

- градови и објекти од пописот на светската културна и историска оставштина;
- посебни културни и историски објекти на највисоко меѓународно и национално ниво.
- национални паркови
- бањи

Содржината на туристичките знаци за известување кога се поставуваат на автопатиштата се однесуваат на знаменитостите и објектите, кога се видливи од автопатиштата и во чија близина проаѓа или право води пат кој се одвојува од автопатот.

Туристичките знаци за известување на автопатиштата не смеат да бидат во заеднички видокруг со останатите сообраќајни знаци.

Туристичките знаци за известување на автопатиштата не смеат да се поставуваат близу еден до друг.

Меѓусебната оддалеченост на два туристички знаци за известување е минимум 500 м.

Кога кон повеќе туристички содржини се излегува на ист јазол на автопат, сите содржини можат да бидат испишани на еден знак.

3. ПОСТАПКА ЗА ПОСТАВУВАЊЕ НА ТУРИСТИЧКИ ЗНАЦИ

Со регулативата која постои во Република Македонија, прашањето околу поставувањето на туристичките знаци не е регулирано. Имајќи ги во предвид прописите со кои се регулира постапка за поставување на други знаци, ја предлагаме следната можна процедура разработена во чекори:

1. Советот за Општината да донесе акт за утврдување на туристички знаци и нивно поставување;

2. За поставувањето на знаците да се побара дозвола од Агенцијата за државни патишта доколку знаци се поставуваат на патишта кои се во надлежност на Агенцијата, односно мислење од Градот Скопје за поставување на туристички знаци на магистралните и собирните улици во Градот Скопје;

3. По добивањето на дозволата од Агенцијата за државни патишта, односно мислењето од Градот Скопје, општината пристапува кон поставување на туристичките знаци.

VII. ЗАКЛУЧОК

Потребата од конципирање на овој Прирачник произлегува од две главни причини:

1. Непостоењето на законски норми и акти на централно ниво со кои би се регулирале формата, содржината и начинот на поставување на туристички знаци, а кои би се примениле и на локално ниво;
2. Објективната потреба локалната самоуправа да има насоки самата да може да ја регулира ова материја, бидејќи туристичките добра и објекти се наоѓаат на територија на локална самоуправа.

Прирачникот за локалните туристички знаци е документ кој нема за цел да понуди конкретна материја во смисла на акти и норми за знаците на локално ниво. Намерата на прирачникот е да дава насоки како општините со свои акти да можат да го регулираат поставувањето на туристичките знаци.

Описите за содржината, формата и примената на туристичките знаци на локално ниво дадени во овој Прирачник се само предлози кои се во согласност со нормите на националното и европското законодавство, соодветни за регулирање на оваа материја.

Овој Прирачник не треба да се сфати како обврзувачки за поставување на туристичките знаци, туку како основа за уредување на оваа област од страна на државните и локалните институции.

Користена литература:

1. Закон за локална самоуправа („Сл. Весник на РМ,, бр. 5/2002);
2. Закон за јавни патишта („Сл. Весник на РМ,, бр. 84/2008);
3. Правилник за сообраќајните знаци, опрема и сигнализација на патот („Сл. Весник на РМ,, бр. 13/2008);
4. Правилник за материјалот, бојата, формата и димензијата на таблата со името на улица, плоштад, мост и друг инфраструктурен објект..... („Сл. Весник на РМ,, бр. 66/2008);
5. Закон за туристичката дејност („Сл. Весник на РМ,, бр. 62/2004 и 89/2008)
6. Информации за меѓународни искуства во регулирањето на оваа област.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.